

KERRI CONNOR

OSTARA

*Rytuały, przepisy i zaklęcia na
równonoc wiosenną*

Tytuł oryginału:
Ostara. Rituals, Recipes & Lore for the Spring Equinox

Tłumaczenie: Anna Alochno-Janás
Redaktor prowadzący serii: Dominika Dudarew
Redakcja: Anna Strożek
Korekta: Ewa Karczewska
Projekt okładki: Krzysztof Kibart, www.designpartners.pl
Skład: skladigrafika@gmail.com
Ilustracje w książce: Mickie Mueller

OSTARA
RITUALS, RECIPES & LORE FOR THE SPRING EQUINOX

Copyright © 2015 by Kerri Connor

All rights reserved

Published by Llewellyn Publications

Woodbury, MN 55125 USA

www.llewellyn.com

Copyright © for Polish edition by ILLUMINATIO Łukasz Kierus 2015

Wszelkie prawa do polskiego przekładu i publikacji zastrzeżone. Powielanie i rozpowszechnianie z wykorzystaniem jakiejkolwiek techniki całości bądź fragmentów niniejszego dzieła bez uprzedniego uzyskania pisemnej zgody posiadacza tych praw jest zabronione.

Wydanie I
Białystok 2015
ISBN: 978-83-64645-80-8

Bądź na bieżąco i śledź nasze wydawnictwo na Facebooku:
www.facebook.com/illuminatiopl

www.illuminatio.pl

Wydawnictwo ILLUMINATIO Łukasz Kierus

E-mail: wydawnictwo@illuminatio.pl

Dział handlowy: zamowienia@illuminatio.pl

Pełna oferta wydawnictwa jest dostępna na stronie www.illuminatio.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp do serii Sabaty	7
<i>Wybierz się w podróż do wnętrza Koła Czasu</i>	9
<i>Stosunek nowoczesnych pogan do Koła Czasu</i>	14
Stare praktyki	19
<i>Święte miejsca oznaczające zrównanie dnia i nocy</i>	28
<i>Związek święta Ostara z innymi świętami</i>	32
<i>Oddawanie czci wiosennym bóstwom</i>	34
<i>Nowy rok, nowe życie</i>	40
Nowe praktyki	45
<i>Zajęcia sezonowe</i>	52
<i>Zabawa z jajkami</i>	57
<i>Wstań i wyjdź – gdziekolwiek!</i>	61
<i>Pogańskie sposoby celebrowania święta Ostara</i>	64
Zaklęcia i wróżby	71
<i>Zaklęcie na wsparcie w czasie trudnych zmian</i>	74
<i>Zaklęcie na przywrócenie równowagi życiowej</i>	78
<i>Wiosna wisi w powietrzu – zaklęcie miłosne</i>	83
<i>Poświęcanie jajek</i>	86
<i>Oczyszczanie i wróżby związane z jajkiem</i>	87
<i>Oomancja – wróżenie z jajek</i>	89

<i>Floromancja – wróżenie z kwiatów</i>	90
<i>Dafnomancja – wróżenie z liści laurowych</i>	91
<i>Wiosenny Tarot na mające nadejść zmiany</i>	92
Receptury i rękodzieło	95
<i>Przepisy kulinarne związane ze świętem Ostara</i>	97
<i>Rękodzieło</i>	116
<i>Dekorowanie za pomocą kolorów</i>	130
Modlitwy i wezwania	135
<i>Medytacja dla oceny równowagi życiowej</i>	141
<i>Medytacja na nowy początek</i>	144
<i>Modlitwa do Boga i Bogini o wprowadzenie równowagi życiowej</i>	147
<i>Modlitwa do Bogini o wsparcie w czasie nowych początków</i>	148
<i>Krótką inwokacja o współpracę z Boginią podczas sabatu Ostara</i>	150
<i>Krótką inwokacja o współpracę z Bogiem podczas sabatu Ostara</i>	150
<i>Składanie ofiar</i>	151
Rytuały świąteczne	153
<i>Rytuał Ostara dla osób praktykujących w pojedynkę</i>	156
<i>Rytuał Ostara dla kowenu albo innej większej grupy</i>	167
<i>Rytuał Ostara dla dwojga</i>	181
Pojęcia związane ze świętem Ostara	193
Polecane lektury	207
Bibliografia	209
Wybrane źródła w języku polskim	213
O autorce	215

WSTĘP DO SERII SABATY

SABATY to seria książek, która stanowi wprowadzenie oraz inspirację do uprawiania współczesnych sabbatów czarownic. Każda z ośmiu części, zawierających m.in.: zaklęcia, rytuały, medytacje, historię, tradycyjne nauki, inwokacje, wróżby, receptury oraz specjalne umiejętności, zgłębia zarówno stare, jak i nowe praktyki celebrowania sezonowych obrzędów, które są kamieniami węgielnymi w kalendarzu czarownicy.

Współcześni wicczanie oraz inni wyznawcy nurtów neopogańskich (nowoczesne pogaństwo) obchodzą osiem sabbatów, czyli świąt. Owe osiem dni świątecznych zebranych razem tworzy Koło Czasu* albo cykl sabbatowy, a każdy z sabbatów związa-

* Zwane też Kołem Roku (w oryginale: *Wheel of the Year*) – wszystkie przypisy pochodzą od tłumacza, chyba że podano inaczej.

ny jest z ważnym punktem zwrotnym w czasie rocznej podróży, podczas której natura wkracza w kolejne pory roku.

Jeśli poświęcimy nieco uwagi temu, jak obraca się Koło Czasu, pozwoli nam to lepiej dostosować się do energetycznych cykli natury i usłyszeć to, co każda z pór roku do nas szeptem (lub wykrzykuje!), zamiast działać w sprzeczności z owymi naturalnymi przyptywami i odpływami. Jaka pora może być lepsza do rozpoczęcia czegoś nowego niż czas, w którym ziemia budzi się do życia po długiej zimie i w którym wszystko nagle rozkwita, wzrasta i ponownie kiełkuje? I jaką lepszą porę znajdziemy do medytowania i planowania przyszłości niż ten introwertyczny letarg, w który zapadamy w czasie zimy? Nasze książki nauczą cię, jak się skupić na duchowych aspektach Koła Czasu, jak się w nim i z nim poruszać w harmonijny sposób oraz jak świętować swój własny wciąż trwający duchowy wzrost i osobiste osiągnięcia. Książka, którą trzymasz w ręce, może być zarówno twoją pierwszą książką na temat wiccizmu*, czarostwa czy pogaństwa, jak i najnowszą pozycją w twojej bibliotece lub e-bibliotece, która jest już po brzegi wypchana wiedzą magiczną. W obu przypadkach mamy nadzieję, że znajdziesz tu coś wartościowego, co sprawi, że wybierzesz się w swoją własną podróż.

* Etymologia tego słowa sięga do staroangielskiego słowa *wicca*, które oznacza czarownika, maga i jest jego żeńskim odpowiednikiem. Słowo „wicca” można tłumaczyć jako „wiedźma”, co jak wiadomo w staropolszczyźnie oznaczało kobietę, która wie, która posiada sekretną wiedzę (w przeciwieństwie do „niewiasty”, czyli tej, która nie wie). Wicca to neopogański nurt czarownic nawiązujący do tradycji druidów. Związany jest z ekologizmem ruchu New Age i okreśłany mianem religijnego skrzydła feminizmu.

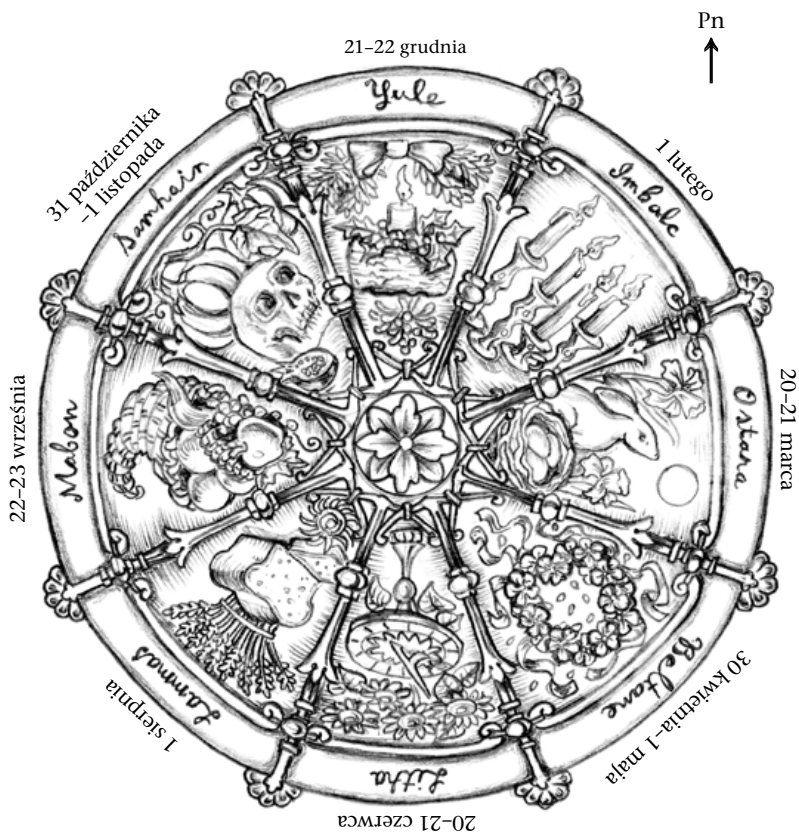
WYBIERZ SIĘ W PODRÓŻ DO WNEŹTRZA KOŁA CZASU

Każdy z ośmiu sabatów oznacza ważny punkt w rocznych cyklach natury. Są one przedstawione jako równo rozmieszczone szprychy w kole, które reprezentuje całość roku; daty, na które przypadają owe święta, są także niemal równomiernie rozmieszczone w kalendarzu.

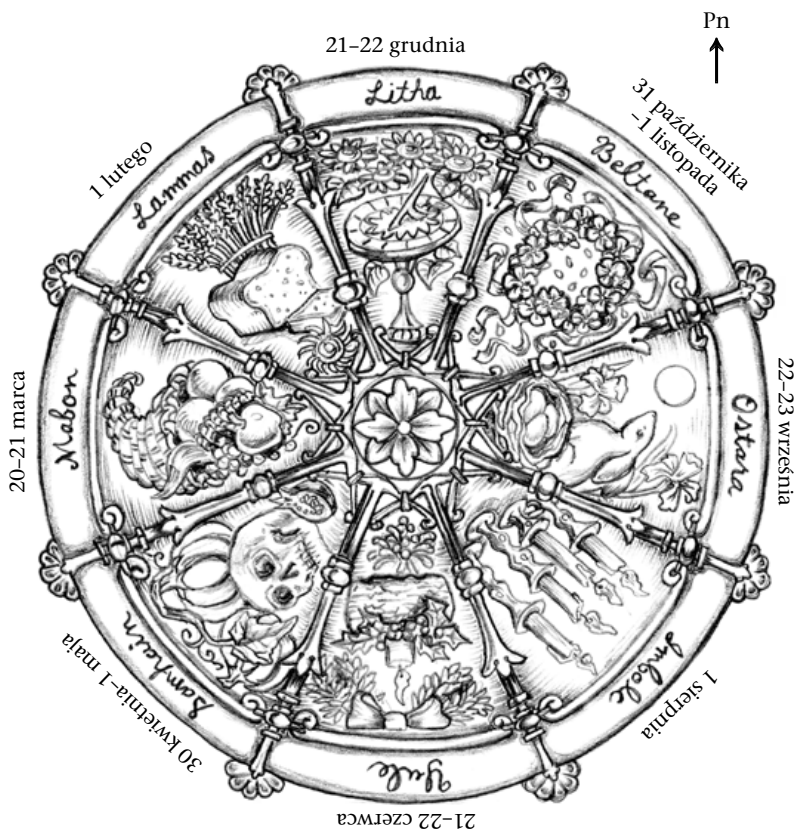
Koło Czasu składa się z dwóch grup, a na każdą z nich przypadają cztery święta. Cztery święta słoneczne dzielą rok na kwartały w zależności od pozycji słońca na niebie: Wiosenna Równonoc, Letnie Przesilenie, Jesienna Równonoc i Zimowe Przesilenie. Termin każdego z nich wyznaczany jest astromicznie, stąd może się nieco różnić w zależności od roku, dla którego jest wyliczany. Między tymi dniami, wyznaczającymi kolejne kwartały, przypadają święta „półkwartalne” zwane świętami ognia: Imbolc, Beltane, Lammas oraz Samhain. Święta kwartalne nazywa się czasem Mniejszymi Sabatami, natomiast półkwartalne – Wielkimi Sabatami, mimo że żaden cykl nie jest „ważniejszy” od innego. Na półkuli południowej pory roku są odwrotne wobec tych na północy, dlatego poszczególne sabaty obchodzone są w innych terminach.

Mimo że niniejsza książka skupia się przede wszystkim na święcie Ostara, to jednak może być pomocna także w zrozumieniu, jak ten Mniejszy Sabat wpasowuje się w całość cyklu rocznego.

Zimowe Przesilenie, zwane również Yule albo Środek Zimy, przypada w czasie, gdy noc osiąga swą maksymalną długość – po przesileniu dni zaczynają stawać się dłuższe. Chociaż tkwi-

Rys. 1. Koło Czasu – półkula północna (wszystkie daty przesilenia i równonocy są przybliżone, dlatego należy sięgnąć do kalendarza, aby sprawdzić właściwe daty dla danego roku).

Rys. 2. Kółko Czasu – półkula południowa (wszystkie daty przesilenia i równonocy są przybliżone, dlatego należy sięgnąć do kalendarza, aby sprawdzić właściwe daty dla danego roku).

my w zimnej ciemności, to wiemy, że już niebawem nadejdą jaśniejsze dni. W tradycji wiccańskiej jest to czas, kiedy rodzi się młody bóg słońca. W niektórych wierzeniach neopogańskich Król Ostrokrzewu przegrywa walkę ze swoim jaśniejszym wcieleniem – Królem Dębu. Świece się palą, świąteczne uczyty trwają, a wiecznie zielone liście przynosi się do domu na znak, że mimo surowości zimy światło i życie przetrwają.

Sabat Imbolc (wymawiany także jako Imbolg) przypada w czasie odwilży, gdy ziemia zaczyna właśnie odmarzać, sygnalizując tym samym, że czas zacząć na polach przygotowania do zbliżającego się sezonu zasiewu. Budzimy się z miesiący letargu i introspekcji i zaczynamy porządkować wszystko to, czego się nauczyliśmy podczas minionej zimy, a także robić pierwsze plany na przyszłość. Niektórzy wiccianie błogosławią również świece w czasie święta Imbolc, co stanowi kolejny symbol zaklinalnia wyraźnie teraz silniejszego światła.

Podczas Wiosennej Równonocy, zwanej także świętem Ostara, dzień i noc ponownie stają się równej długości, a potem stopniowo dni będą stawać się dłuższe od nocy. Wiosenne Zrównanie Dnia i Nocy to czas odnowienia i sadzenia nasion, jak tylko ziemia znowu powróci do życia. Podczas tego święta ozdabiamy jajka jako symbol nadziei, życia i płodności, jak również odprawiamy rytuały, aby pobudzić w sobie energię oraz odnaleźć moc i pasję potrzebne do życia i rozwoju.

W społecznościach rolniczych święto Beltane oznaczało początek pory letniej. Zwierzęta domowe były wyprowadzane, aby pasły się na bujnych pastwiskach, a drzewa rozkwitały pięknym, aromatycznym kwieciami. Rytuały odprawiano się po to,

aby zapewnić ochronę zebranych plonom, zwierzętom domowym oraz – rzecz jasna – ludziom. Rozpalano ogień i składano ofiary w nadziei na uzyskanie boskiej ochrony. W wiccańskich mitach młody Bóg zapładnia wówczas młodą Boginię. Wszyscy mamy jakieś plony do zebrania pod koniec roku – np. plany, które jesteśmy zdecydowani wprowadzić w życie – a święto Beltane to znakomity czas, aby z zapałem posuwać się do przodu.

Letnie Przesilenie to najdłuższy dzień w roku. To święto bywa nazywane także Litha albo Środek Lata. Słoneczna energia osiąga swój szczytowy poziom, a moc natury – swoją pełnię. W tradycji wiccańskiej jest to czas, kiedy moc boga słońca znajduje się w kulminacji (zatem paradoksalnie powinna teraz zacząć opadać) i dokonuje zapłodnienia dziewiczej bogini, która następnie ulega przemianie w Matkę Ziemię. W niektórych wierzeniach neopogańskich jest to moment, kiedy Król Ostrokrzewu raz jeszcze staje do walki ze swoim jaśniejszym wcieleniem, ale tym razem zwycięża Król Dębu. Podsumowując, jest to czas wielkiej radości i świętowania.

Podczas święta Lammas największe plony lata stają się dojrzale. Odbywają się obrzędy, ludzie grają w różne gry, wyrażają swoją wdzięczność i uczują. Święto to, znane także pod nazwą Lughnasadh, to czas radości z pierwszych zbiorów – niezależnie od tego, czy mamy na myśli rzeczywiste zbiory z pól i ogrodów, czy też nasze pierwsze plany, które zaczęły przynosić owoce. Tego dnia często piecze się chleb, aby uczcić żniwa.

Jesienne Przesilenie, zwane także Mabon, przynosi kolejną, ważną zmianę sezonu oraz drugie zbiory. Słońce świeci wówczas równo na obu półkulach, a dni i noce mają jednakową

długość. Potem noce ponownie będą stawały się coraz dłuższe. W nawiązaniu do zbiorów dzień ten świętuje się jako festiwal poświęcenia i umierającego boga, a cześć oddaje się słońcu oraz żyznej ziemi.

Święto Samhain oznaczało u Celtów początek pory zimowej. Był to czas, kiedy dokonywano uboju zwierząt i zbierano ostatnie zbiory, aby zdążyć przed nieuchronnym zanurzeniem się w głębię zimowej ciemności. Rozpalano ognie, by pomóc odnaleźć drogę błakającym się duchom, a także składano ofiary w imię bogów i przodków. Samhain, który postrzega się jako początek, jest teraz często nazywany Nowym Rokiem Czarownic. Czcimy naszych przodków, porzucamy swoje aktywności i przygotowujemy się do nadchodzącego okresu introspekcji... i w ten sposób cały cykl rozpoczyna się na nowo.

STOSUNEK NOWOCZESNYCH POGAN DO KOŁA CZASU

Nowocześni poganie czerpią inspirację z wielu przedchrześcijańskich tradycji, czego przykładem może być właśnie Koło Czasu. Cykl ośmiu świąt, który obecnie celebруемy dzięki nowocześnie mu pogaństwu, nie był nigdy w pełni obchodzony przez żaden konkretny odłam kultury chrześcijańskiej. W latach 1940–1950 Brytyjczyk Gerald Gardner stworzył nową religię wicca, czerpiąc z wielości różnych kultur i tradycji oraz dostosowując do niej praktyki obrzędowe z wierzeń przedchrześcijańskich i animistycznych, ludowej magii oraz szamańskiej dyscypliny i zakonów ezoterycznych. Połączył ze sobą wielokul-

turowe tradycje równonocy i przesilenia z celtyckimi świętami oraz wczesnoeuropejskimi świętami o charakterze rolniczym i sielankowym, czego efektem był jedyny w swoim rodzaju model religijny, który stał się podstawą dla wiccańskiego roku obrzędowego.

Ów wiccański rok obrzędowy zazwyczaj podąża śladem wiccan i czarownic, jak również eklektycznych pogan różnych wyznań. Niektórzy poganie przestrzegają jedynie połowy sabatów – albo kwartalnych, albo tylko półkwartalnych. Inni natomiast odrzucają cały koncept Koła Czasu i obchodzą święta kalendaryzowe w zależności od kultury, w jakiej żyją, zamiast opierać się na naturalnym rolniczym cyklu pór roku. Wszyscy mamy swoje indywidualne ścieżki jako poganie, dlatego tak ważne jest, aby żadnej z nich nie wartościować i żadnej nie przyznawać palmy pierwszeństwa. Utrzymywanie otwartego i pozytywnego nastawienia jest tym, co sprawia, że wspólnota pogan tak dobrze się rozwija.

Wielu pogan adaptuje Koło Czasu do swojego własnego środowiska. Wicca urosła do rangi prawdziwie światowej religii, ale tylko nieliczni z nas mieszkają w klimacie odzwierciedlającym aurę Wysp Brytyjskich – czyli miejsca, gdzie ona się narodziła. Podczas gdy zgodnie z tradycją święto Imbolc stanowi początek odwilży i budzenie się ziemi do życia, to w tym samym czasie w wielu rejonach na północy panuje środek zimy. Podczas gdy dla jednych Lammas może być świętem ku czci zbiorów, to dla innych – tych, którzy mieszkają w rejonach, gdzie występują susze i pożary lasów – jest to niezwykle niebezpieczny i niepewny okres roku.

Musimy zatem wziąć pod uwagę, że Ziemia składa się z dwóch półkul. Kiedy na półkuli północnej panuje zima, to na półkuli południowej święci triumfy lato. Dlatego w czasie, gdy poganie w Ameryce świętują Yule i Zimowe Przesilenie, poganie w Australii obchodzą Przesilenie Letnie. Z tego powodu indywidualne doświadczenie każdego, kto praktykuje sabaty wicca, jest ważniejsze niż jakikolwiek dogmat zapisany w książkach.

Pozostając w tym duchu, możesz zdecydować się na opóźnienie lub przyspieszenie określonych dni świątecznych, aby cechy właściwe danym sabbatom (związane z daną porą roku) lepiej pasowały do klimatu miejsca, w którym mieszkasz. Możesz też akcentować różne wątki każdego z sabbatów, który właśnie obchodzisz. Nasze książki powinny ułatwić ci tego rodzaju rozwiązanie.

Bez względu na to, gdzie znajduje się twoje miejsce na ziemi – czy jest to miasto, wieś czy miasteczko – możesz zaadaptować tradycje i obrzędy sabbatowe w taki sposób, by pasowały do twojego stylu życia oraz środowiska. Przyroda otacza nas zewsząd – nieważne, jak bardzo my, ludzie, staramy się odizolować od natury, bowiem powtarzające się nieustannie zmiany pór roku są nieuniknione. Zamiast płynąć pod prąd, wielu nowoczesnych pogan korzysta z unikalnej energii danej pory roku – niezależnie od tego, czy jest ciemno, jasno czy szarawo – i włącza ją w bieg swego życia codziennego.

Możesz być pewien, że nasze książki zapewnią ci wszystkie informacje, których potrzebujesz, aby móc zrobić to samo. Każda z pozycji w naszej serii będzie przypominać tę, którą właśnie trzymasz w rękach. Pierwszy rozdział pt. *Stare praktyki* opowiada

o historii i tradycji, które zostały zaczerpnięte z mitologii i wierzeń przedchrześcijańskich, a których pozostałości nadal funkcjonują w nowoczesnym nurcie pogaństwa. Z kolei rozdział zatytułowany *Nowe praktyki* ujmuje w całość wszystkie te elementy i motywy, aby potem zinterpretować je w nowy sposób, czyli taki, który stosują nowocześni poganie, świętując swoje sabaty. Następny rozdział skupia się na *Zakłęciach i wróżbach* właściwych dla danej pory roku albo zakorzenionych w tradycji ludowej, a jeszcze następny – *Receptury i rękodzieło* – przedstawia pomysły na udekorowanie domu, praktyczne własnoręcznie wykonane przedmioty oraz przepisy kulinarne, które uwzględniają sezonowe przysmaki. Rozdział *Modlitwy i wezwania* podaje gotowe przykłady wezwań i modlitw, które możesz zastosować w rytuałach, medytacjach czy podczas prowadzenia dziennika. Rozdział *Rytuały świąteczne* wprowadza trzy pełne rytuały: jeden dla osób praktykujących w pojedynkę, jeden dla par oraz jeden przeznaczony dla grupy ludzi, takiej jak kowen*, krąg czy gaj**. (Nic nie stoi na przeszkodzie, abyś dostosował jeden z podanych w tej książce czy jakikolwiek inny rytuał do swoich potrzeb, zastępując np. dary składane w ofierze, tekst inwokacji czy modlitwy, czynności magiczne itd. Kiedy planujesz rytuał grupowy, postaraj się być wyczulonym na wszelkie specjalne potrzeby każdego z uczestników. Istnieje wiele wspólnych książek, które zgłębiają te kwestie i ułatwiają przeprowadzenie rytuału, jeśli nie masz doświadczenia w tej materii). Wreszcie na końcu książki znajdziesz kompletną listę odwołań

* Kowen to grupa licząca zwyczajowo 13 członków.

** Gaj stanowi grupę kilku kowenów.

(słów kluczowych) związanych z danym świętem, poczynszy od motywów magicznych, a skończywszy na bóstwach, pokarmach, kolorach, symbolach itp.

Po przeczytaniu tej książki będziesz mieć wystarczającą ilość wiedzy i inspiracji duchowej do świętowania sabatu z pełnym entuzjazmem. Dzięki uczczeniu Koła Czasu potwierdzamy nasz związek z naturą, dlatego kiedy naturalne cykle wciąż się odnawiają w swoich niekończących się obrotach, możemy płynąć z prądem i cieszyć się drogą, którą przemierzamy.

KONIEC ZIMY już blisko. Wielu ludzi z ulgą żegna ten trudny czas wypełniony zimnem i ciemnością. Dla wielu z nich zimowe miesiące mogą być nawet źródłem depresji z powodu braku słońca i złej pogody. Wraz z nadejściem wiosny i święta Ostara słońce znowu zaczyna świecić. Pogoda się polepsza i z każdym dniem jest coraz cieplej. Ptaki powracają, kwiaty przebijają się przez resztki zalegającego śniegu, a trawa z powrotem zmienia barwę z wyblakłej i żółto-brązowej na tętniącą życiem zielenią. Podczas gdy w czasie zimy nasze myśli i projekty były uwewnętrznione, teraz nastaje pora na to, aby je uzewnętrznic i aby rozkwitły w realizacji.

Święto Ostara, zwane także Wiosennym Zrównaniem Dnia i Nocy, przypada zazwyczaj na dzień 20 marca na półkuli północnej (wrzesień na półkuli południowej), a jego znakiem rozpoznawczym jest słońce w zenicie, czyli w tym punkcie na sferze niebieskiej, który znajduje się bezpośrednio nad równikiem. Każdego roku czas równonocy przesuwają się o sześć godzin, dzięki czemu za datę zrównania dnia z nocą uznaje się okres dwu dni między 20 a 21 marca. Ostara to początek kalendarzowej wiosny na półkuli północnej niezależnie od tego, czy mieszkasz w rejonie, który jest ciepły przez okrągły rok,

czy też na terenie, gdzie w tych dniach ziemię nadal pokrywa warstwa śniegu.

Z uwagi na to, że do wyznaczenia precyzyjnej daty równonocy trzeba zastosować skomplikowaną formułę matematyczną, większość ludzi jest zadowolona z faktu, że może w tym celu posłużyć się almanachem, sprawdzić w kalendarzu albo też wyszukać w Internecie właściwy dzień, a nawet chwilę, kiedy ma to nastąpić.

Chociaż uważa się, że zrównanie dnia i nocy oznacza moment, w którym dzień i noc trwają tak samo długo (dosłowne znaczenie brzmi: „równa noc” – łacińskie słowo *aequus* oznacza „równy”, *nox* oznacza „noc”), nie jest to do końca prawda. Wszystko zależy od miejsca, w którym mieszkasz. Ci, którzy mieszkają bliżej równika, nadal zauważają więcej światła słonecznego niż ciemności, jednak ci, którzy znajdują się dalej od niego, będą widzieć mniej światła słonecznego; a jest to fakt często niedostrzegany, kiedy ludzie mówią o tej samej długości dnia i nocy. Dlatego najważniejszą kwestią w zjawisku równonocy nie jest tak naprawdę długość trwania dnia czy nocy, ale właśnie ta chwila, kiedy słońce osiąga zenit. A zdarzenie to ma miejsce na całym świecie w tym samym czasie. Kiedy słońce znajduje się w zenicie, to tak po prostu się dzieje. Istnieje tylko jeden określony moment w tym konkretnym dniu, kiedy słońce tworzy idealną linię prostą z równikiem, bez względu na to, czy znajdujesz się w Ameryce czy w Australii. To czas, w którym nastaje wiosna, a światło dnia zaczyna triumfować nad ciemnością nocy.

Po święcie Yule, z powodu nachylenia osi ziemskiej, światło słoneczne przesuwa się dalej na północ i dzięki temu ludzie

na półkuli północnej mają coraz dłuższe dni. W czasie święta Ostara długości dnia i nocy są niemal równe, słońce rośnie w siłę, a od tego momentu dni stają się dłuższe. Dzięki większej ilości światła i ciepła promieni słonecznych, które są wysyłane pod pewnym specyficznym kątem, Ziemia powoli budzi się do życia – począwszy od roślin zaczynających kiełkować spod powierzchni gruntu, przez drzewa wypuszczające zawiązki liści i kwiaty wystrzeliwujące z pąków, aż po zwierzęta, które wychodzą ze stanu hibernacji albo zaczynają swój okres godowy. Nastaje czas odrodzenia i odnowienia. Cykl życia rozpoczyna się od nowa.

W święcie Ostara nie chodzi tylko o kurczątko i króliczki, ani nawet o boginię Eostre, od której imienia ten dzień wzięł swoją nazwę. Jeśli powiemy, że Eostre to bogini wiosny, płodności i świtu, to znaczy, że jeszcze niewiele o niej wiemy. Badania dowodzą, że pierwsza wzmianka o bogini Eostre pojawiła się w VIII wieku, a jej autorem był nortumbryjski* mnich Bede**, który napisał o niej w 725 roku n.e. w swoim dziele zatytułowanym *De temporum ratione (Obliczenia czasu)* (Hutton, 180–181). Według Bedy w czasie „Ēosturmōnap [odpowiednik kwietnia] poganie oddawali cześć Eostre poprzez biesiady, zanim jeszcze zaczęło istnieć chrześcijańskie święto Wielkanocy”. Nazwa „Wielkanoc” pochodzi albo od imienia bogini Eostre, albo od nazwy miesiąca Ēosturmōnap, który z kolei uważa się za protoindoeuropejski rdzeń dla słów „świecić” oraz „świt”.

* Nortumbria – średniowieczne królestwo anglosaskie leżące na terenach obecnej Anglii i Szkocji.

** Chodzi o anglosaskiego benedyktyna, zwanego Beda Czcigodny (672–735), i jego traktat o chronologii.

Ronald Hutton w swojej książce *Stations of the Sun: A History of the Ritual Year in Britain** (*Pozycje słońca. Historia brytyjskiego roku obrzędowego*) pisze następująco:

„Tego rodzaju interpretacja wskazuje, że Bede raczej przyznał, że jest to jego własna teoria, a nie ogólnie przyjęty lub udowodniony fakt, który rzeczywiście miał miejsce. Pewna liczba niemieckich uczonych z XIX i początku XX wieku poddaje w wątpliwość użyteczność tej teorii, jednak bez wystarczających dowodów, żeby móc ją obalić. Niemniej z tej dyskusji wyłaniają się dwa istotne fakty. Pierwszy z nich mówi o tym, że warianty nazwy podane w dziele Bedy były szeroko rozpowszechnione wśród ludzi posługujących się językami z grupy germańskiej jeszcze za jego czasów lub krótko po jego śmierci – tak oto chrześcijańskie święto znane było pod nazwą „Ostarstuophra” w Main Valley w VIII i IX wieku. Drugi fakt jest taki, że anglosaskie słowo „eastre”, oznaczające zarówno święto, jak i wiosenną porę roku, związane jest z grupą słów pochodzących z różnych języków indoeuropejskich, które oznaczają świt, ale także boginie personifikujące poranek, takie jak: grecka Eos, rzymska Aurora czy hinduska Uszas” (s. 180).

Ale pozostaje pytanie, dlaczego nie ma żadnej informacji o tej bogini sprzed wspomnianej daty. Jedni uczeni zgadzają się z tezą Huttona, zaś inni nie. Niektórzy utrzymują, że Eostre była boginią celtycką, inni natomiast, że niemiecką, jednak nadal

* Roland Hutton (angielski historyk, ur. 1953), *The Stations of the Sun: A History of the Ritual Year in Britain*, Oxford University Press, Oxford 1996.

w sferze dyskusji pozostaje kwestia, czy bogini ta w ogóle kiedykolwiek istniała albo czy była czczona w taki sposób, o jakim niedawno nam powiedziano. Rzeczywiście niewiele wiemy o tym, jak oddawano jej cześć – poza wzmianką o ucztach. Podczas gdy z większością bogów i bogiń wiąże się wiele mitów i opowieści, to nie można tego samego powiedzieć o bogini Eostre.

Odnaleziono jak dotąd tylko jedną współczesną historię dotyczącą Eostre (ale inną niż ta mówiąca o tym, że od jej imienia pochodzi angielska nazwa Świąt Wielkanocnych). Według tej opowieści pewnego zimowego dnia bogini znalazła bezbronnego, zranionego ptaszka, który był już umierający. Aby uratować mu życie, Eostre zamieniła go w zająca, ale przemiana nie dokonała się w pełni. Mimo że ptaszek wyglądał jak zając, to wciąż mógł znosić jajka. Zajączek ozdobił zniesione przez siebie jaja, a potem podarował je bogini w podziękowaniu za ocalenie mu życia. Ot i cała opowieść. Ale czy wiecie, skąd ona pochodzi?

Historia ta wywodzi się z ukraińskiej bajki ludowej, która wyjaśnia, skąd się wzięły pisanki, czyli pięknie zdobione jajka. Eric A. Kimmel powtórzył potem tę opowieść, nadając jej tytuł *The Bird's Gift (Ptasi podarunek)*. Wersja bajki z udziałem Eostre po raz pierwszy została opublikowana przez Sarah Ban Breathnach w jej książce *Mrs. Sharp's Traditions (Tradycje pani Sharp)*. Stamtąd opowieść ta rozpowszechniła się, częściowo dzięki Internetowi, a wędrowkę zakończyła w dziecięcym czasopiśmie „Cricket” pod tytułem *The Coming of Eostre (Nadejście Eostre)* (Dickman, 16).

Adrian Bott podaje następującą sekwencję zdarzeń pokazujących związek bogini Eostre z zającami oraz pokazuje, w jaki sposób narodziło się to, co wiele osób uważa za tradycję:

725 r. n.e.: Beda podaje wzmiankę o Eostre; nie łączy jej z zajęciami.

1835: Grimm w swojej *Deutsche Mythologie* (*Mitologia niemiecka*) pisze o święcie Ostara; nie łączy Eostre z zajęciami.

1874: Adolf Holtzmann stwierdza: „prawdopodobnie zajęc był świętym zwierzęciem w czasie Ostara”.

1883: K.A. Oberle również twierdzi, że: „zajęc najprawdopodobniej był uświęconym zwierzęciem podczas obchodów Ostara”.

1890: Charles Isaac Elton twierdzi, że zwyczaje wielkanocne praktykowane w takich miejscach w Anglii jak Hare-Pie Bank czy Harecrop Leys prawdopodobnie były związane z czcią oddawaną bogini Eostre.

1892: Charles J. Billson nawiązuje do tezy Oberlego o związkach zajęc ze świętem Ostara, uważając ją raczej za wniosek końcowy niż za sprawę do dyskusji.

1944: John Lanyard stwierdza, że: „anglosaska bogini Wielkanocy rzeczywiście wydaje się mieć związek z zajęcem”.

1976: Christina Hole stwierdza, że: „Zajęc był świętym stworzeniem Eastre (albo Eostre), saksońskiej bogini wiosny i świtu” (Bott).

To Gerald Gardner był tym, który tworząc religię wicca, zebrał zwyczaje z różnych tradycji i wynalazł siedem sabatów, potem dodał je do Wiosennego Zrównania Dnia i Nocy, a w końcu wszystkie osiem świąt rozmieścił tak, aby dzieliło je średnio sześć tygodni.

SPODOBAŁ CI SIĘ FRAGMENT
KTÓRY PRZECZYTAŁEŚ?

Zamów książkę

Ostara

w [księgarni Illuminatio](#)

SPRAWDŹ PEŁNĄ OFERTĘ WYDAWNICTWA NA

www.illuminatio.pl

Bądź na bieżąco i śledź nasze
wydawnictwo na **Facebooku**:
www.facebook.com/illuminatiopl

Książki wydawnictwa Illuminatio
znajdziesz również w **Magicznej Galerii**
www.CzaryMary.pl